

fængsles og efterfølgende tiltales, vil fristen skulle regnes fra anholdelsestidspunktet (7).

Hvad enten der er tale om civile sager eller straffesager, anses den relevante periode som udgangspunkt for at slutte på det tidspunkt, hvor den (sidste) retlige afgørelse er endelig (8). Dette vil eksempelvis være tidspunktet for afsigelse af dom i ankeinstansen. Hvis der efter endelig dom indgives ansøgning om procesbevilling til at anke eller kære, vil den tid der medgår, inden et afslag meddeles, skulle medregnes (9). I mange klagesager om for lang sagsbehandlingstid ved de danske domstole vil den for bedømmelsen af artikel 6 relevante periode endnu ikke være afsluttet, jf. dog nedenfor under afsnit 5.2. Der vil således kunne opstå tilfælde, hvor en domstol behandler en sag, der har været under behandling i så lang tid, at det kan give anledning til tvivl, om den foreløbige sagsbehandlingstid er forenelig med konventionens krav (10).

2.2. Ved vurderingen af, om en sagsbehandlingstid er i overensstemmelse med kravet om retten til en afgørelse inden en rimelig frist (reasonable time), foretager konventionsorganerne en helt konkret vurdering af hver enkelt sag. Det er *ikke muligt at fastsætte nogen absolut grænse* for, hvor lang – eller kort – en sagsbehandlingstid må være. Konventionsorganerne har imidlertid i praksis udviklet nogle kriterier, der indgår ved vurderingen af, om kravet om »rimelig frist« er overholdt (11).

Ved vurderingen af, om en »rimelig frist« er overskredet, lægges der vægt på *sagens kompleksitet*. En kompliceret sag kan begrunde en længere sagsbehandlingstid. Ved en sags kompleksitet forstås en sags faktiske, retlige og processuelle problemer.

Derudover lægges der vægt på *sagens betydning* for den person, der har indgivet klage til Kommissionen. Visse sagstyper kan således nødvendiggøre en særlig hurtig behandling. Nogle sagstyper kræver, at de nationale myndigheder udviser særlig omhu. Som eksempel på sådanne sager kan nævnes forældres søgsmål vedrørende børn bragt uden for hjemmet eller uheldredeligt syge personers erstatningssøgsmål.

Ved vurderingen lægges endvidere vægt på *parternes adfærd*. I civile sager vil dette navnlig omfatte sagsøger og sagsøgte, mens det i straffesager navnlig omfatter tiltalte og anklagemyndigheden.

Den adfærd, der udvises af offentlige myndigheder, der optræder som parter i civile sager, og anklagemyndigheden i straffesager, indgår mest naturligt ved vurderingen af det fjerde moment, nemlig *de kompetente myndigheders adfærd*.

De kompetente myndigheders adfærd omfatter navnlig en vurdering af de judicielle myndigheder og andre myndigheder, der er involveret i processen, herunder anklagemyndigheden og en offentlig myndighed, der er part i en civil sag. De kompetente myndigheder kan ligeledes omfatte regering og lovgiver. Som eksempel på offentlige myndigheder, der er involverede i processen, kan nævnes offentlige myndigheder, der inddrages i form af høring m.m. Retslægerådets eller Kriminalforsorgens sagsbehandling vil derfor også kunne indgå i vurderingen, hvis der foretages høring af disse i forbindelse med en straffesag.

Ved vurderingen af de kompetente myndigheders adfærd foretages en vurdering af de enkelte stadier af sagsbehandlingen. Som eksempel på sådanne perioder kan nævnes perioden forud for sagsanlæg, herunder politiets efterforskning, berammelsestider, sagsforberedelsen, udsættelser, den tid der medgår til udarbejdelse af rettens afgørelse m.m. *Der vil navnlig blive lagt vægt på, om der er såkaldte »døde perioder«*, d.v.s. perioder, hvor der ikke foreligger nogen forklaring på, hvad der er foregået.

Ud over at foretage en vurdering af sagens kompleksitet, sagens betydning, parternes adfærd og de kompetente myndigheders adfærd foretages en *samlet vurdering af hele processen*. Der foreligger ikke en krænkelse efter artikel 6, blot fordi en sag er forsinket, og denne forsinkelse kunne være undgået og kan henregnes til staten. Det er alle sagens omstændigheder, der også ud fra *en samlet vurdering* skal være tilstrækkelig alvorlige.

I sager om for lang sagsbehandlingstid ved domstolene er det staten, der har forklaringsbyrden. Det er afgørende, om forsinkelsen kan tilskrives staten, idet kun sådanne forsinkelser kan føre til, at konventionsorganerne finder, at kravet om en »rimelig frist« ikke er overholdt (12).

3. Dommerens pligter ex officio

Efter konventionspraksis har de nationale domstole en selvstændig pligt til at sikre, at sager fremmes med den fornødne hurtighed.